

NORSK VANNKRAFT AS
2. Etasje Nøstegaten 44
5011 BERGEN

Vår dato: 06.09.2022

Vår ref.: 201303019-23 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE avslår søknad om byggefristforlengelse for Nørståe IV kraftverk

Funn av den sterkt truede arten huldrestry tilsier at berørt bekkekløft har høyere verdi for biologisk mangfold enn det som lå til grunn for NVEs konsesjonsvedtak i 2015. NVE kan ikke se at det vil være mulig å pålegge nye vilkår som avbøter de negative konsekvensene for arten og avslår derfor søknaden om forlenget byggefrist for Nørståe IV kraftverk i Rollag kommune.

Vi viser til søknad fra Norsk Vannkraft AS datert 25.02.2020 der de søker om utsatt byggefrist for Nørståe IV kraftverk i Rollag kommune

Bakgrunn

NVE ga konsesjon til Nørståe IV kraftverk i vedtak den 25.03.2015. Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 15 at konsesjonen faller bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen en frist på fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Norsk Vannkraft AS:

«Nørståe IV fikk konsesjon 25.03.2015. Prosjektet var opprinnelig eid av Clemens Kraft AS. Prosjektet ble kjøpt av Norsk Vannkraft AS. Norsk Vannkraft AS ønsker å realisere prosjektet og trenger derfor å få forlenget konsesjonstiden med nye 5 år.

Vi ber om skriftlig bekreftelse på at forlengelse er innvilget.»

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

Søknaden om forlenget byggefrist har vært sendt til Rollag kommune, Statsforvalteren i Viken og Viken fylkeskommunen for uttale. NVE har mottatt følgende merknader til søknaden om forlenget byggefrist:

Rollag kommune har ikke gitt uttalelse.

Statsforvalteren i Viken uttaler i e-post av 23.02.2021:

«Vi har ikke merknader til at Norsk Vannkraft får utsatt frist for start av bygging av Nørsteåe III og Nørsteåe IV.»

Viken fylkeskommune uttaler i brev av 26.03.2021 at de ikke har noen merknader til søknaden om forlenget byggefrist for Nørståe III og Nørståe IV kraftverk.

Ny registrering av rødlisteart

I forbindelse med behandlingen av byggefristsøknaden, har NVE bl.a. gjort søk i Naturbase og Artskart. I artsdatabasen Artskart er det registrert nye funn av rødlistearter i influensområdet til Nørståe IV kraftverk etter at konsesjonen ble gitt i 2015. Arten som er registrert er huldrestry som er sterkt truet (EN) art. Funnet er kvalitetssikret av biolog.

[Funninformasjon \(artsobservasjoner.no\)](https://artsobservasjoner.no)

huldrestry (EN)

Huldrestry er en fuktighetskrevenne art. Artsdatabanken beskriver huldrestry som en hengende lav som kan være opptil flere meter lang. «*Huldrestry vokser hovedsakelig på grantrær i gammel, fuktig og skyggefull men glissen granskog. Den forekommer mest i nordvendte lier i åstraktene eller i skogsbekkekløfter, gjerne i tilknytning til glenner i skogen.*»

NVEs vurdering

En søknad om utsatt byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Statsforvalteren og fylkeskommunen hadde ingen merknader til søknaden, og de kjente heller ikke til nye forhold av betydning, eller nye parter som kan bli berørt av utbyggingen.

Etter at konsesjonen ble gitt av NVE i 2015, er det imidlertid gjort funn av arten huldrestry. Dette er en sterkt truet art som er fuktighetskrevenne. Funnet er gjort i nedre del av tiltaksområdet, sentralt i kløfta, på planlagt utbyggingsstrekning i Årsetåe. NVE betrakter registreringen av den rødlistede arten som et nytt forhold, og vil derfor gjøre faglige vurderinger knyttet til dette.

I konsesjonsvedtaket den 25.03.2015 mente NVE, basert på mottatte utredninger, at konsekvensene for en utbygging av Nørståe IV var moderate for biologisk mangfold. I vedtaket var det lagt til grunn at bekkekløftlokaliteten bare var verdisatt til lokalt viktig (C), og at ingen av de 5 rødlisteartene (NT) var fuktighetskrevenne. Funnet av huldrestry viser imidlertid at det er et miljø også for fuktighetskrevenne arter i bekkekløfta. Ifølge

artsdatabankens faktaark om huldrestry, er arten lyskrevende, samtidig som den krever høy luftfuktighet.

Funnet av huldrestry bør sees i sammenheng med at bekkekløfta ble kartlagt i forbindelse med «Bekkekløft-prosjektet» i 2009. Bekkekløfta nedstrøms tiltaksområdet ble vurdert som regionalt til nasjonal verdifull (verdi 4). Her er det registrert flere fuktighetskrevende rødlistearter som er tilknyttet stabilt luftfuktige skogshabitat typisk for velutviklede fosserøyksoner. Arten huldrestry er også registrert her. Øvre del av kløfta ble også kartlagt, herunder influensområdet for Nørståe IV kraftverk. Den gangen ble det ikke funnet huldrestry. Men det ble funnet 5 rødlistede gammelskogarter (NT). Den øvre delen av bekkekløfta ble derfor vurdert til å bare være lokalt viktig. Det nye funnet av rødlistearten huldrestry gir bekkekløfta en høyere verdi for biologisk mangfold også i øvre del, slik NVE ser det. Konsekvensene ved en utbygging er dermed ikke lenger moderate slik som NVE la til grunn i vedtaket fra 2015.

Det er estimert at ved en utbygging av Nørståe IV vil 57,7 % av tilgjengelig vannmengde bli benyttet til kraftproduksjon. Den resterende vannmengden vil i hovedsak komme i flomperioder. NVE mener at det ikke i hovedsak er flommene, men minimumsvannføringen i tørre perioder om våren og sommeren som er kritisk for fuktighetskrevende arter og bekkekløftmiljøer. Det er stilt krav om en minstevannføring på 20 l/s i konsesjonen. Naturlig vannføring er imidlertid svært viktig for å holde stabilt høy luftfuktighet i kløftemiljøet, og enhver reduksjon i vannføringen vil medføre redusert luftfuktighet. Fraføring av vann vil gi redusert habitatkvalitet for fuktighetskrevende arter. Derfor vil en utbygging som skissert etter NVEs mening ha store negative konsekvenser for huldrestry.

Årsetåe er en liten elv med relativt lav avrenning. Middelvannføringen er estimert til 350 l/s og Nørståe IV kraftverk er estimert til å produsere om lag 1.8 GWh. Dette gjør at det er lite handlingsrom med tanke på å avbøte til en minstevannføring eller slukeevne som vil gi et vannregime som ligger nærmere det naturlige, eller å korte ned på utbyggingsstrekningen. Avbøtende tiltak vil gå på bekostning av en allerede beskjedne energiproduksjon.

Huldrestry er i tillegg til å være fuktighetskrevende, en art som krever spesielle lysforhold og den er sårbar for endringer knyttet til dette. Kraftstasjonen og deler av rørgaten er planlagt like i nærheten av funnstedet til huldrestryen. Etableringen av både rørgaten inn mot kraftstasjonen, og selve kraftstasjonen, vil kreve hogst. Hogst vil påvirke lysforholdene i kløfta. NVE mener at dette kan virke negativt inn på artens habitat. NVE kan imidlertid ikke se at det er mulig å avbøte påvirkningen ved å endre plasseringen av rørgate og kraftstasjon. De naturgitte forholdene tilsier at plasseringen må være på det stedet som konsesjonsgitt.

NVE mener videre at en utbygging av Nørståe IV kraftverk vil få negative konsekvenser for en naturtype som Norge har et internasjonalt ansvar for, og for flere rødlistede arter. En utbygging av Nørståe IV kraftverk vil derfor være i strid med OEDs retningslinjer. Etter NVEs oppfatning vil en utbygging av omsøkte prosjekt også være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter og økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE har også merket seg hva Olje- og energidepartementet skriver i sin klagebehandling om utsatt byggefrist for Trolleholselva kraftverk fra 04.05.2020:

«Departementet legger til grunn at terskelen for å gi utsatt byggefrist, av hensyn til forutsigbarhet for konsesjonærene, skal være lavere en terskelen for å gi konsesjon. Tungtveiende hensyn kan likevel tilsi at det ikke blir utsatt frist.

I departementets sine retningslinjer for små vannkraftverk, er det lagt stor vekt på at en i konsesjonsbehandlingen skal ta hensyn til arter som er sterkt trua (EN) eller kritisk trua (CR). Tiltak som kommer i konflikt med slike arter, kan ifølge retningslinjene ikke regne med å få konsesjon.»

NVE mener at en utbygging av Nørstå IV kraftverk vil få negative konsekvenser for den sterk trua laven huldrestry (EN) og at muligheten til å avbøte er begrenset. NVE mener dette er tungtveiende forhold i vurderingen om å gi utsatt byggefrist.

Oppsummering

Det går frem av forarbeidene til vannressursloven og vassdragsreguleringsloven at det normalt skal gis utsatt byggefrist når det blir søkt om det. Dette er gjeldende praksis, og gir forutsigbarhet for konsesjonærene. Nye vesentlige opplysninger om for eksempel truet naturmangfold kan likevel føre til at en søknad om utsatt frist blir avslått etter en konkret vurdering. Det vil være et sentralt moment om det kan gis ytterligere vilkår som kan avbøte nye ulemper som er påvist.

Et artsfunn av huldrestry (EN), en sterkt truet og fuktighetskreven art, tilsier at berørt bekkekløft har høyere verdi for biologisk mangfold enn det som lå til grunn for NVEs konsesjonsvedtak i 2015. NVE mener at en utbygging av Nørstå IV kraftverk utvilsomt vil virke negativt på artslokaliteten av huldrestry i Årsetå. Vi legger til grunn at arten ikke vil kunne overleve, både på grunn av de fysiske inngrepene som kan endre lysforholdene, men spesielt den endringen en utbygging vil ha på fuktforholdene i bekkekløfta. NVE kan ikke se at det vil være mulig å pålegge nye vilkår som avbøter de negative konsekvensene i tilstrekkelig grad uten at det går sterkt utover kraftproduksjonen.

NVE mener at fordelene med en estimert kraftproduksjon på 1,8 GWh, ikke kan veie opp mot fraføring av vann i en bekkekløft med flere rødlistearter der den ene arten er sterkt truet.

NVEs vedtak

NVE mener det foreligger tungtveiende hensyn knyttet til biologisk mangfold som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Nørstå IV kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, avslås søknaden om forlenget byggefrist.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

NORSK VANNKRAFT AS

Kopimottakerliste:

ROLLAG KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Referanse:

Hofton T. H. 2009. Naturverdier for lokaliteten Nørståe, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2009. NaRIN faktaark. Biofokus. NINA. Miljøfaglig utredning.

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

